

УДК 373.017.3

Рибалко Л. М.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0001-6092-9442>

Доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
в.о. завідувача кафедри фізичної культури та спорту,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кодратюка
(Полтава, Україна) E-mail: lina-rybalko@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті науково обґрунтовано необхідність застосування здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти та потребу у кваліфікованих фахівцях, готових до використання їх у професійній діяльності. Аналіз й узагальнення наукового доробку вітчизняних і зарубіжних вчених, що досліджували здоров'язбережувальні технології, описано процес формування готовності майбутнього фахівця з фізичної культури і спорту до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні значення застосування здоров'язбережувальних технологій у освітньому процесі закладів освіти та описі процесу формування у майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту готовності до провадження здоров'язбережувальних технологій, та виокремлення критеріїв, показників і рівнів сформованості цієї готовності.

Методологія. Методологічну основу статті становлять концептуальні ідеї теорії пізнання, а також методологічні принципи науковості, доступності, цілісності, інтегративності, які пояснюють важливість їх дотримання у процесі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до провадження здоров'язбережувальних технологій. Дослідження здоров'язбережувальних технологій в системі фізичного виховання суголосне пріоритетному напрямку розвитку науки і техніки згідно з Законом України, а саме «Створення стандартів і технологій запровадження здорового способу життя, технології підвищення якості та безпеки продуктів харчування».

Наукова новизна полягає в тому, що вперше виокремлено та схарактеризовано етапи процесу формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до провадження здоров'язбережувальних технологій; визначено та схарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Висновки. Виокремлено етапи процесу формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до провадження здоров'язбережувальних технологій; та схарактеризовано технології використання активних та інтерактивних форм і методів впровадження здоров'язбережувальних технологій на практиці у ВЗО. Описано показники сформованості у студентів (на прикладі факультету фізичної культури та спорту Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кодратюка) готовності до провадження здоров'язбережувальних технологій у фізичній культурі і спорті.

Перспективним напрямом подальшого дослідження цієї проблеми виокремлюємо питання розроблення методичної системи здоров'язбережувального фізичного виховання в закладах освіти різних рівнів.

Ключові слова: здоров'язбережувальні технології, майбутні фахівці з фізичної культури та спорту, готовність до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження проблеми здоров'язбереження в умовах ЗВО зумовлена реаліями сьогодення щодо стану здоров'я студентської молоді, їх способу життя та наявності у них сформованої культури здоров'я. За даними Міністерства охорони здоров'я України (станом на 1.01.2018 р.) у 50 % студентів спостерігаються функціональні порушення різних систем органів, а в 42 % – хронічні захворювання.

Протягом останніх років, на жаль, спостерігається тенденція до зростання захворюваності – збільшується поширеність хронічної патології, знижується кількість здорових студентів, що підтверджується даними як офіційної статистики, так і результатами наукових досліджень [6; 13]. На

сьогодні під час профілактичних оглядів у студентів удвічі більше, ніж двадцять років тому, виявляють сколіотичну хворобу та порушення постави, реєструються хвороби органів травлення та серцево-судинні патології. Як засвідчує практика закладів охорони здоров'я, 37 % хвороб у студентів пов'язані з малорухливим способом життя та викликані гіподинамією. Педагогічна практика діагностує відсутність цілеспрямованої особистісної мотивації студентської молоді щодо формування, збереження і зміцнення свого здоров'я та бажання займатися фізкультурно-оздоровчою діяльністю. Однією з причин байдужого ставлення молоді до збереження власного здоров'я є стан сучасної системи освіти, зокрема й фізкультурної в тому числі у вищих навчальних закладах різного професійного спрямування.

Навчання студентів здоров'язбереження у системі ЗВО включає не лише процес оволодіння предметними знаннями і життєво важливими здоров'язбережувальними та здоров'ярозвивальними компетентностями, а й формування відповідних життєвих цінностей, результатом яких є здатність самостійно «управляти» своїм здоров'ям, проводити діагностичні, профілактичні, а за потреби і реабілітаційні та корекційні заходи. Постає необхідність у здатності фахівців фізичної культури застосовувати на практиці здоров'язбережувальні технології, що передбачає важливість формування готовності в майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній і зарубіжній педагогічній науці досліджувалися різні аспекти проблеми здоров'язбереження, а саме: теоретичні засади здоров'язбережувальних технологій (Н. Беседа, С. Гаркуша, Л. Горяна, О. Дубогай, М. Носко, Л. Попова, С. Лапаєнко та інші); формування валеологічної культури особистості засобами здоров'язбережувальних технологій (Т. Бойченко, О. Бондаренко, Л. Ващенко, М. Гончаренко, В. Горащук, В. Грибань, С. Кондратюк та інші); чинники формування здоров'язбережувального освітнього середовища в загальноосвітньому та вищому навчальному закладі (О. Ващенко, С. Дудко, В. Звекова, О. Клестова, К. Оглоблін та інші), результати дослідження яких мають теоретичне обґрунтування та знайшли поширення у педагогічній практиці. Проте, єдиного визначення поняття «здоров'язбережувальні технології» в освіті не існує.

Так, М. К. Смірнов трактує здоров'язбережувальну технологію як функціональну систему організаційних засобів управління навчальною, пізнавальною і практичною діяльністю, яка науково й інструментально забезпечує збереження і зміцнення здоров'я. Метою здоров'язбережувальних освітніх технологій визначає забезпечення умов фізичного, психічного, соціального та духовного комфорту, що сприяють продуктивній навчально-пізнавальній та практичній діяльності учасників освітнього процесу, заснованій на науковій організації праці та культури здорового способу життя особистості [8, с. 23].

Деякі вчені (М. О. Носко, С. В. Гаркуша, О. М. Воєділова [4]) розглядають здоров'язбережувальні технології в аспекті фізкультурно-оздоровчої діяльності тобто в системі фізичного виховання. Проте науковці (Ю. Гришко, В. Лозинський та інші) вважають, що існують різні пояснення цього поняття як з позицій медицини, так і педагогіки. «З точки зору фахівців охорони здоров'я поняття «здоров'язбережувальні технології» включає усі можливі заходи оздоровлення, тоді як з позиції освітян – це навчання бути здоровим» [3, 23; 10, 764].

Узагальнення наукової літератури [1–14] дозволяє виокремити основні підходи до трактування дефініції «здоров'язбережувальні технології», а саме:

- системний – індикатор якості освітніх технологій;
- діяльнісний – оптимальне поєднання традиційних технологій навчання з принципами, методами і прийомами, спрямованими на збереження й підтримку здоров'я молодого покоління;
- компетентнісний – технології формування здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей, навчання основ здоров'я, здорового способу життя;
- інтегрований – навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів;
- середовищний – створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища;
- особистісно орієнтований – забезпечення навчання і виховання з урахуванням індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей.

Отже, аналіз та узагальнення наукової літератури щодо розкриття сутності та змісту поняття «здоров'язбережувальні технології» дає змогу розуміти його як системний метод програмування цілей, конструювання змісту, прийомів, засобів навчання й виховання, спрямованих на підвищення рівня індивідуального здоров'я, формування здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей та створення здоров'язбережувального освітнього середовища в закладі освіти за умов здійснення моніторингу стану здоров'я суб'єктів освітнього процесу.

Мета статті – наукове обґрунтування значення застосування здоров'язбережувальних технологій у освітньому процесі закладів освіти та описі процесу формування у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до провадження здоров'язбережувальних технологій, та виокремлення критеріїв, показників і рівнів сформованості цієї готовності.

Методологія. Методологічну основу статті становлять концептуальні ідеї теорії пізнання, а також методологічні принципи науковості, доступності, цілісності, інтегративності, які пояснюють важливість

їх дотримання у процесі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до провадження здоров'язбережувальних технологій. Дослідження здоров'язбережувальних технологій в системі фізичного виховання суголосне пріоритетному напрямку розвитку науки і техніки згідно з Законом України, а саме «Створення стандартів і технології запровадження здорового способу життя, технології підвищення якості та безпеки продуктів харчування».

Наукова новизна полягає в тому, що вперше виокремлено та схарактеризовано етапи процесу формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до провадження здоров'язбережувальних технологій; визначено та схарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Результати дослідження. Здоров'язбережувальні технології в системі фізичного виховання пояснюємо як систему оздоровчо-фізкультурних заходів і методичних прийомів, що забезпечують формування, зміцнення та збереження здоров'я студентів і спрямовують освітній процес на формування в них здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей, навичок здорового способу життя та відповідної культури здоров'я. Зміст здоров'язбережувальних технологій в системі фізичного виховання визначають основні здоров'язбережувальні компоненти: аксіологічний, гносеологічний, екологічний, емоційно-вольовий, фізкультурно-оздоровчий, діяльнісний [6, 11].

Формування у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій є послідовним та неперервним процесом, в якому виокремлюємо три етапи.

1 етап – початковий – здоров'язбережувальна спрямованість навчально-пізнавальної та практичної діяльності студентів передбачає:

- засвоєння знань про здоров'язбережувальні технології;
- формування свідомого ставлення до збереження здоров'я засобами здоров'язбережувальних технологій;
- бажання студентів до формування здорового способу життя;
- створення здоров'язбережувального середовища у ЗВО.

Основними методами навчання на початковому етапі є: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та метод проблемного викладу навчального матеріалу. Поєднання цих методів забезпечує підвищення позитивної мотивації студентів, гарантує їх активне включення в пошукову здоров'язбережувальну навчально-пізнавальну діяльність, організовує спільну діяльність і формування партнерських відносин викладачів та студентів. Ефективність реалізації завдань початкового етапу забезпечення здоров'язбережувальної спрямованості навчально-пізнавальної діяльності студентів залежить безпосередньо від педагогічної взаємодії викладача і студентів, що створює ситуацію взаємодовіри, високу емоційну активність студентів у процесі формування готовності до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності. Формування чіткої позитивної настанови на реалізацію здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності дає змогу перейти до виконання таких завдань із забезпечення здоров'язбережувальної спрямованості навчально-пізнавальної діяльності студентів:

- формування у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей;
- формування здоров'язбережувальних умінь (конструктивних, організаторських, комунікативних, гностичних, діагностичних);
- засвоєння різноманітних здоров'язбережувальних технологій, методик та систем, що полягає в умінні застосовувати на практиці;
- оцінка власної теоретичної підготовки, практичної й науково-пошукової здоров'язбережувальної діяльності.

1 етап – *основний* – здоров'язбережувальна спрямованість навчально-пізнавальної та практичної діяльності студентів передбачає:

- оволодіння методиками застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках фізичного виховання та у фізкультурно-оздоровчій діяльності ЗВО;
- пропаганда здорового способу життя серед молоді;
- формування вміння та навичок використання здоров'язбережувальних технологій на практиці;
- формування здоров'язбережувального середовища у ЗВО засобами здоров'язбережувальних технологій.

Реалізація поставлених завдань здійснюється на лекціях, практичних, самостійних та індивідуальних заняттях, у межах викладання дисциплін за вибором студентів, спрямованих на обговорення й відпрацювання форм і методів формування готовності у студентів до практичного використання технологій збереження здоров'я. Основними методами навчання на цьому етапі є: репродуктивний, проблемний та евристичний.

3 етап – *узагальнювальний* – забезпечення здоров'язбережувальної спрямованості навчально-пізнавальної діяльності студентів полягає у розширенні використання сформованих здоров'язбережувальних компетентностей у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту під час самостійної реалізації

здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності. Це результативний етап, який передбачає оцінку та моніторинг готовності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності, через завдання:

- формування в свідомості особистості студента цінності здоров'я та здоров'язбереження;
- систематизація та узагальнення знань про здоров'язбереження, навичок та вмінь досвіду практичної реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності;
- удосконалення творчих здібностей студентів у фізкультурно-оздоровчій діяльності здоров'язбережувальної спрямованості;
- формування об'єктивної оцінки та самооцінки здоров'язбережувальної діяльності;
- самовдосконалення в аспекті здоров'язбережувальної компетентності.

Серед методів навчання, які застосовуються на цьому етапі, основними є евристичний та дослідницький. Основні форми організації навчання на цьому етапі – написання й захист рефератів, курсових і дипломних проектів на здоров'язбережувальну тематику, практична реалізація здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти під час проходження педагогічних практик.

Забезпечення здоров'язбережувальної спрямованості навчально-пізнавальної діяльності студентів – це важлива умова ефективності процесу формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до впровадження здоров'язбережувальних технологій, який включає: формування мотивації до реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності, організацію власної здоров'язбережувальної діяльності за рахунок регулярної рухової активності, засвоєння теоретичних знань і практичних умінь, підвищення фізичної, психологічної, соціальної готовності до майбутньої професійної діяльності. Кожен з етапів передбачає свої чіткі послідовні завдання, форми, методи й засоби їх досягнення.

З метою об'єктивного оцінювання сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій розроблено систему критеріїв, їх показники та рівні.

Критеріями оцінювання результатів сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій є: когнітивний; діяльнісно-творчий; особистісно-значущий, або рефлексійний; мотиваційно-поведінковий. До кожного із критеріїв визначені показники (рис. 1), які, з одного боку, характеризують кожний із критеріїв, а з другого – легко піддаються спостереженню, а тому є оцінюваними.

Когнітивний критерій характеризує якість знань студентів про здоров'я, його складові та здоров'язбережувальні технології. Показниками когнітивного критерію, що дозволяють оцінити в студентів якість сформованості готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій, визначаємо: сформованість понятійно-термінологічного апарату, володіння закономірностями та принципами здоров'язбережувальних технологій та їх різноманітністю форм.

Діяльнісно-творчий критерій характеризує сформованість творчої компетентної у студентів, здатних до самовираження та самореалізації. Його показниками є: операційна готовність; здатність до творчості та самостійної роботи (прагнення до самостійної пошукової діяльності, прояв самостійності в навчанні, вміння побудувати алгоритм (послідовність) операцій); володіння методами та методиками застосування здоров'язбережувальних технологій.

Особистісно-значущий, або рефлексійний, критерій, оцінює ціннісні та світоглядні якості особистості. Його показниками є: сформована самооцінка; розуміння і пояснення мети та завдань здоров'язбережувальних технологій, ціннісне ставлення до здоров'я; сформованість ціннісних орієнтацій (емоційно-ціннісне ставлення до людей і їх здоров'я, свого життя та життя людей).

Мотиваційно-поведінковий критерій оцінює мотивацію студентів до оволодіння здоров'язбережувальними технологіями та методиками їх застосування, їхню поведінку колективі. Його показниками є: пізнавальна активність; мотиваційна готовність (наявність мотивацій до здорового способу життя, стійкість мотиваційної сфери); поведінка в колективі.

За зазначеними критеріями виділено чотири інтегровані рівні сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій: початковий, середній, достатній, високий. Їх характеристики подано у таблиці 1.

Висновки. Результатами дослідження здоров'язбережувальних технологій та сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до їх впровадження є: визначення сутності та змісту поняття «здоров'язбережувальні технології», розроблення системи критеріїв, їх показників і рівнів сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій. Здоров'язбережувальні технології в системі фізичного виховання пояснюємо як систему оздоровчо-фізкультурних заходів і методичних прийомів, що забезпечують формування, зміцнення та збереження здоров'я студентів і спрямовують освітній процес на формування в них здоров'язбережувальної та здоров'язрозвивальної компетентностей, навичок здорового способу життя та відповідної культури здоров'я. Критеріями оцінювання результатів сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій є: когнітивний; діяльнісно-творчий; особистісно-значущий, або рефлексійний; мотиваційно-поведінковий.

Таблиця 1

Критерії, їх показники та рівні сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій

Рівні сформованості у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій			
1. Початковий	2. Середній	3. Достатній	4. Високий
<i>За когнітивним критерієм</i>			
Студент має фрагментарні знання про здоров'я та здоров'язбережувальні технології, не володіє системою здоров'язбережувальних технологій і їх призначенням.	Студент частково володіє знаннями про здоров'язбережувальні технології; називає, але має труднощі у поясненні змісту складових здоров'я; має часткові уявлення про методики застосування здоров'язбережувальних технологій; допускає помилки при їх використанні.	Студент володіє знаннями про здоров'язбережувальні технології; розуміє сутність і зміст складових здоров'я, оперує ними; знає методи та методики застосування здоров'язбережувальних технологій; вміє їх застосовувати на практиці та допускає незначні помилки.	Студент має цілісні знання про здоров'язбережувальні технології; володіє знаннями про зміст і сутність складових здоров'я; володіє методами та методиками застосування здоров'язбережувальних технологій.
<i>За діяльнісно-творчим критерієм</i>			
Студент самостійно не характеризує методи та методики застосування здоров'язбережувальних технологій; стикається з непереборними труднощами у використанні знань; частково володіє методиками, не проявляє бажання виконувати творчу роботу.	Студент за допомогою викладача або посібника характеризує методи та методики застосування здоров'язбережувальних технологій; намагається аналізувати свою діяльність та її результати; частково використовує знання на практиці; прагне та з великими труднощами підходить до самостійної творчої діяльності.	Студент чітко характеризує види та форми здоров'язбережувальних технологій; з несуттєвими помилками застосовує методики та методи їх впровадження; здатний самоаналізувати; виконує з несуттєвими помилками творчі роботи (проекти, творчі завдання).	Студент чітко характеризує здоров'язбережувальні технології та пояснює їх використання; застосовує методи і методики здоров'язбережувальних технологій; має високі творчі здібності.
<i>За особистісно-значущим, або рефлексійним, критерієм</i>			
Студент має занижену самооцінку; не має своєї думки; не проявляє ціннісного ставлення власного здоров'я та здоров'я інших; до основних цінностей людини хоча й відносить життя та здоров'я, але не пояснює яким чином вони пов'язані.	Студент має недостатньо сформовану самооцінку; намагається об'єктивно оцінювати діяльність свою і товаришів; має власну думку та намагається її пояснити; з цінністю ставиться до власного здоров'я і здоров'я інших.	Студент має самооцінку, не достатньо самокритичний; вважає свій спосіб життя здоровим; має і відстоює свою думку; вважає здоров'я і життя цінними для себе.	Студент має високу самооцінку; самокритично оцінює себе і діяльність своїх товаришів; має свою думку, відстоює її та чітко обґрунтовує свої судження; емоційно-ціннісно ставиться до здоров'я свого та інших.
<i>За мотиваційно-поведінковим критерієм</i>			
Студент має низьку пізнавальну активність, не має позивної мотивації до оволодіння здоров'язбережувальними технологіями, не здатний до самостійної роботи.	Студент має не достатню пізнавальну активність, спостерігається наявність мотивації до оволодіння здоров'язбережувальними технологіями; проявляє бажання, але із підказкою виконує самостійну роботу.	У студента наявна пізнавальна активність, цікавиться здоров'язбережувальними технологіями; творчо, але з несуттєвими помилками підходить до виконання завдань (проектів, творчих завдань).	Студент має високу пізнавальну активність; з відповідальністю підходить до виконання творчих завдань, які виконує результативно; має мотивації до оволодіння здоров'язбережувальними технологіями.

References

1. Ващенко О., Свириденко С. Готовність вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховному процесі. *Здоров'я та фізична культура*, 2006. № 8. С. 1–6.
Vashenko, O., & Sviridenko, S. (2006). *Hotovnist vchytelia do vykorystannia zdoroviazberezhuvalnykh tekhnolohii u navchalno-vykhovnomu protsesi* [Teacher's willingness to use health-saving technologies in the educational process]. *Zdorovia ta fizychna kultura – Health and Physical Culture*. 8, 1–6.
2. Гаркуша С. В., Хольченкова Н. М., Воєділова О. М., Гаркуша В. В. Філогенетичні передумови та онтогенетичні чинники раціоналізації рухової активності дітей і молоді. *Гуманітарний вісник ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка* : зб. наук. праць [ред. кол; гол. ред. Л.М. Рибалко]. Полтава : ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2017. Вип. 2ю С. 78–88.
Harkusha, S. V. & Holchenkova, N.M. & Voyedilova, O.M. & Harkusha, V.V. (2017). *Filohenetychni peredumovy ta ontogenetychni chynnyky ratsionalizatsii rukhovoї aktyvnosti ditei i molodi* [Phylogenetic prerequisites and ontogenetic factors for rationalization of motor activity of children and young people]. *Gumanitarnij visnik PoltNTU imeni Yuriya Kondratyuka – Humanitarian Bulletin of Yuri Kondratyuk National Technical University*: zb. nauk. prac. ed. L.M. Ribalko. Poltava : PoltNTU imeni Yuriya Kondratyuka. Vol. 2. 78–88.
3. Лозинський В. Техніки збереження здоров'я. Київ : Главник, 2008. 160 с.
Lozinskij, V. (2008). *Tekhniky zberezhenntia zdorovia* [Health care techniques]. Kyiv, Ukraine: Glavnik.
4. Носко М. О., Гаркуша С. В., Воєділова О. М. Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні : монографія. К. : СПД Чалчинська Н.В., 2014. 300 с.
Nosko, M. O. & Harkusha, S. V. & Voiedilova, O. M. (2014) *Zdoroviazberezhuvalni tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni* [Health-saving technologies in physical education] : monograph. K. : SPD Chalchinska N.V.
5. Поташнюк І.В. Теоретичні і методичні засади застосування здоров'язбережувальних технологій навчання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах: дисертація доктора педагогічних наук: 13.00.02. Київ, 2012. 507 с.
Potashnyuk, I. V. (2012) *Teoretychni i metodychni zasady zastosuvannia zdoroviazberezhuvalnykh tekhnolohii navchannia uchniv u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh* [Theoretical and methodological foundations of the use of health-saving technologies for teaching students in general educational institutions]: *Doctor's thesis. 13.00.02. Kiev*.
6. Рибалко Л.М. Здоров'язбережувальні технології як педагогічна і соціальна проблема. *Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі* : колективна монографія / за заг. ред. Л.М. Рибалко. Тернопіль : Осадці В.М., 2019. С. 8–29.
Ribalko, L.M. (2019) *Zdoroviazberezhuvalni tekhnolohii yak pedahohichna i sotsialna problema* [Health-saving technologies as a pedagogical and social problem] *Zdoroviazberezhuvalni tekhnolohii v osvitnomu sere dovyyshchi – Health-saving technologies in the educational environment*. ed. L. M. Ribalko. Ternopil : Osadci V.M. 8–29.
7. Рибалко Л.М. Педагогічні умови формування здорового способу життя в студентській молоді. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. Вип. 147. Т. II / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка ; гол. ред. Носко М.О. Чернігів : ЧНПУ, 2017. С. 118-121. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт).
Ribalko, L. M. (2017) *Pedahohichni umovy formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia v studentskoi molodi* [Pedagogical conditions for healthy lifestyle formation in student youth]. *Visnik Chernigivskogo nacionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni T.G. Shevchenka – Bulletin of the T.G. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University*. Vip. 147. T. II / T.G. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University; gol. red. Nosko M.O. Chernigiv : ChNPU. 147. 118–121.
8. Смирнов Н.К. Здоровьязберегающие технологии в образовании: Методическое пособие. Москва : АПК и ПРО, 2002, 121 с.
Smirnov, N. K. (2002) *Zdorovyazbereregayushie tehnologii v obrazovanii: Metodicheskoe posobie* [Health-saving technologies in education]. Moscow, Russia: APK i PRO.
9. Товт В.А., Маріонда І. І., Сивохоп Е. М., Сусла В. Я. Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності : Навчальний посібник для викладачів і студентів. Ужгород, ДВНЗ «УжНУ», «Говерла», 2015. 88 с.
Tovt, V. A., Marionda, I. I., Sivohop, E. M. & Susla, V. Ya. (2015). *Teoriia i tekhnolohii ozdorovcho-rekreatsiinoї rukhovoї aktyvnosti* [Theory and technology of health and recreational motor activity]: *Navchalnii posibnik dlya vkladachiv i studentiv*. Uzhgorod, DVNZ «UzhNU», «Goverla.

10. Gozhenko, A., Biryukov, V., Gozhenko, O., Zukow, W. (2018). Health as a space-time continuum. *Journal of Education, Health and Sport*. 8(11). P. 763–777.
11. Hryshko, Yu. (2017). The use of group forms of training at pathophysiology classes with foreign students. *Світ медицини та біології*. №3. С. 195–197.
12. Ilhan, N. (2010). Healthy Lifestyle Behaviors of University Students. *M.U. Nursing Science and Art*. 3 (3). Pp. 34–44.
13. Rybalko, L. (2018). Competences and Competencies as a result of learning. *International Scientific and Practical Conference «International Trends in Science and Technology»*. April, 30, 2018. Poland : Warsaw. Pp. 17–22.
14. Zaybak, A., Fadiloglu, C. (2004). Determining of the health promotion behaviors of university students and the factors affecting these behaviors. *Ege University Journal of Nursing*. 20 (1). Pp. 77–95.

Rybalko L.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0001-6092-9442>
Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher
Head of the Department of Physical Culture and Sports
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University
(Poltava, Ukraine) E-mail: lina-rybalko@ukr.net

FORMING THE READY FOR FUTURE PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS FOR HEALTH PROCESSING

The article substantiates the need for the use of health-saving technologies in educational institutions and the need for qualified specialists ready to use them in their professional activities. The analysis and generalization of scientific achievements of domestic and foreign scientists who have researched health-saving technologies, describes the process of forming the future of a specialist in physical culture and sports for the introduction of health-saving technologies.

Articles purpose of the work is to substantiate the importance of the use of health-saving technologies in the educational process of educational institutions and to describe the process of formation of future specialists in physical culture and sports willingness to implement health-saving technologies, and to identify the criteria, indicators and levels of this readiness.

Methodology. The methodological basis of the article is the conceptual ideas of the theory of cognition, as well as the methodological principles of science, accessibility, integrity, integration, which explain the importance of their observance in the process of forming the future of specialists in physical culture and sports for the implementation of health-saving technologies. The study of health-saving technologies in the physical education system is in line with the priority direction of the development of science and technology in accordance with the Law of Ukraine, namely, "Creating standards and technology for the introduction of healthy lifestyles, technology for improving the quality and safety of food."

Scientific novelty. For the first time the stages of the process of forming the readiness of future specialists in physical culture and sports for the implementation of health-saving technologies have been identified and characterized; the criteria, indicators and levels of preparedness of future specialists in physical education and sports for the introduction of health-saving technologies have been defined and characterized.

Conclusions. The stages of the process of forming the future readiness of specialists in physical culture and sports for the implementation of health-saving technologies are distinguished; and characterized by technologies for the use of active and interactive forms and methods of putting health-saving technologies into practice in WHO. The indicators of students' readiness (on the example of Yuri Kondratyuk National Technical University of Poltava National Technical University) to describe the readiness to implement health-saving technologies in physical culture and sports are described.

A promising direction for further investigation of this problem is the issue of developing a methodological system of health-saving physical education in educational institutions at different levels.

Key words: health-saving technologies, future specialists in physical culture and sports, readiness for the implementation of health-saving technologies.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2019 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор М. М. Дяченко-Богун